

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 6. MAI 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 18. • PREIS S. FR. 1.00

S ČÍM SOUHLASÍME...

TELEVIZÍ DO SENÁTU?

Vůdce většiny v senátu Mike Mansfield, zpravidla opatrný a moudrý muž, řekl reportérům, že podle jeho informací je v kongresu dost hlasů pro obžalobu prezidenta a obě komory nyní uvažují o tom, zda debata ve sněmovně a soud v senátu mají být od začátku do konce přenášeny televizí. Než se návrh televizního přenosu obžaloby a soudu předá dál, měl by být přezkoumán. Soudíme, že je to nejhorší návrh, jaký mohl být učiněn.

Především: sněmovna reprezentantů a senát zakazují přímé rozhlasové a televizní přenosy svých debat. O argumentech pro a proti se diskutovalo od té doby, co existuje televize, ale vždycky se toto pravidlo dodržovalo. Už teď jsme společností rozděleni v názorech na to, co počít s touto politickou a osobní tragédií. Je málo precedentů a zásad, kterými bychom se mohli řídit; a tak jsme tedy vydáni instinktům a pocitům, a doufáme i zdravému rozumu.

Uvažme scénář, jak jej navrhuje Mike Mansfield. Sněmovna hlasuje o obžalobě prezidenta, senát se sejde o dva týdny později k soudu. Předseda Nejvyššího soudu Spojených států. President Spojených států sedí, jak lze mít za to, v senátním parteru jako obviněný zločinec na lavici obžalovaných, senát je zaplaven světly, kamery se zaměřují a celá země a svět přihlíží.

Citové napětí všech herců na této světové scéně by téměř vyloučilo pozornou a přesnou diskusi. Tlak na prezidenta by byl téměř nesnesitelný. Reakci televizního publika lze snadno předpovědět. Posílaly by se miliony telegramů pro nebo proti prezidentovi, hrozilo by se členům sněmovny a senátu, že budou poraženi v příštích volbách, budou-li hlasovat tak nebo onak.

I v nejkřivější a nejvážlivější atmosféře budou mít členové sněmovny a senátu těžký úkol zvážit důkazy a rozhodnout, zda byl porušen zákon nebo morální pravidla. Dělat toto všechno před okem kamery, odsuzovat prezidenta na pád sněmovny nebo senátu a vědět přitom, že to zítra uvidí televizní diváci v Sovětském svazu, v Číně a v Evropě, je těžký

příznak pro každého, kdo povstane, aby promluvil. Je to otázka, která působí starosti, a měli bychom ji řešit pečlivě — a včas.

New York Times

SOV. POLITIK 4 NA STŘEDNÍM VÝCHODĚ

V článku, který obsahoval jeden z nejostřejších útoků na Sovětský svaz, jaké se za dlouhou dobu objevily v egyptském tisku, obvinil jeden z vedoucích káhírských novinářů Moskvu, že v souperství s Washingtonem se snaží mařit úsilí o vzájemné odpoutání vojenských jednotek na syrské frontě. Ihsan Abdel Kuddous, redaktor týdeníku Akhbar Al Yom, napsal, že Moskvu rozezlily nové egyptské vztahy k Washingtonu. Egyptský novinář, který často vyjadřuje názory prezidenta Sadata, napsal dále, že k sovětské diplomatické mentalitě patří obava, že by vyřešení problému Středního východu mohlo být přičteno k dobru výhradně Spojeným státům. Sovětský postoj — napsal Ihsan Abdel Kuddous — zavinil, že se zpomaluje celkové řešení Středního východu.

New York Times

KISSINGERŮV NÁVRAT Z MOSKVY

Přes všechny diplomatické triky na cestách byl Henry Kissinger vždy přesvědčen, že úspěšná zahraniční politika začíná doma. Ale skandál, který pohltí Richarda Nixona ve Spojených státech, rozvířil hladinu i v zahraničí a Kissingerovi stále více ztěžuje práci. Kissinger jel do Moskvy. Jeho hlavním úkolem bylo dosáhnout v rozhovorech o strategických zbráních "zásadního průlomu" a tak umožnit, aby se Spojené státy a Sovětský svaz dohodly na dalších plánech na omezení útočných nukleárních zbraní.

Vrátil se s téměř prázdným zavazadlem. Tato skutečnost překryly Moskva a Washington vnější přívětivostí. Souhlasně prohlásily, že politika uvolnění má být "nezvratná".

Byla v tom malá útěcha. "Vrcholná schůzka bez řešení otázky strategických zbraní je jako oběd bez vína", řekl jeden expert na kontrolu

(Pokrač. na str. 7)

ZPRÁVY Z ISRAELE

Ferdinand Peroutka

President Kennedy kdysi citoval: "Vítězství má tisíc otců, ale porážka je sirotek". Sirotek porážka chodí v Izraeli od domu k domu. Je to porážka zvláštního druhu. V říjnové válce Izrael nebyl poražen na bojišti. Válka přišla jako překvapení, jako přepad, ale Izrael rychle napravil počáteční neúspěchy, pronikl na egyptské území a obklíčil egyptskou expediční armádu. Teprve potom přišla porážka, ale její "otcové" nejsou uvnitř Israele. Jako-

by jakási opona byla stržena, válka náhle odhalila jinou mezinárodní situaci, než na jakou Izrael dosud spoléhal. Svět prošel změnami, a sympatie k Izraeli na mnohých místech ochladly. Arabové předvedli sílu olejového bojkotu, a dobré vztahy k Arabům staly se nepoulačitelným thematem v úvahách západních evropských států. Mimo to Arabové ukázali, že jsou odhodláni za každých několik let zaplést Střední východ do války, dokud je-

jich hlavní požadavky nebudou uznány. Střední východ je výbušné území mezi Amerikou a Ruskem, soustředuje se nad ním nervosa světa. To mělo své následky. Kde už existoval chlad k Izraeli, změnil se v neskrývanou netrpělivost s ním. Kde sympatie s ním trvají, začalo se přesněji počítat, opatrněji našlapovat.

Dva tisíce Izraelitů demonstrovaly před izraelským parlamentem. Jestliže krize Israele vychází z nové mezinárodní situace, byl to nejmarnější shluk. Mladý demonstrátor řekl: "Ted' konečně cítím, že je nějaký pohyb a slib změny". Změny v čem? Demontrace... Nepochybně vláda Israele sama by měla největší chuť někde demonstrovat — proti okolnostem, nad nimiž nemá žádnou moc a nad nimiž ani žádná jiná vláda Israele moc

Proti fašismu-komunismu

Převrat v Portugalsku, který provedli v minulých dnech vojáci, byl pro svět nejen překvapením, ale i způsobem provedení něčím novým, čím se od vojenských převratů v minulých dobách lišil.

Nebyl krvavý a nebyli v masách zatýkáni nepohodlní občané — naopak, političtí vězňové, oběti minulého diktatorského režimu, byli z vězení propuštěni.

A do země z exilu se také směli ihned vrátit i představitelé politických stran, které bývalému režimu odporovaly. To byly klady tohoto vojenského převratu, které ale ihned způsobily nežádoucí situaci v zemi tím, že díky celé řadě divokých demonstrací dříve terorizovaného národa zapříčinily chaos, a vojenská junta musela pohrozit s odůvodněním zabránění anarchii — že bude demontrace likvidovat moc. Není snad ani mnoha slovy

třeba připomínat, že jako vždy při podobných příležitostech byly v pozadí snahy o získání moci ve státě hlavně komunisté, jejichž vůdce se také vrátili z exilu.

Vojenská prozatímní vláda slíbila uskutečnit svobodné demokratické volby ihned, jak se uklidní poměry v zemi a do té doby že bude konsultovat s představiteli všech politických stran, jak bude vypadat portugalská politika v budoucnosti. Hlavně, jak bude vyřešen problém dnešních portugalských kolonií, které mají sice být liberalizovány — ne ovšem za cenu ochuzení země. To bude asi hlavní problém prozatímní vojenské vlády.

Poslední události v Portugalsku jsou pro vývoj ve světě velmi příkladné a dokladem, že kolonialismus je ve světě definitivně odzvoněno. Zdá se, že heslem portugalské vojenské vlády je: "Nejenom proti fašismu, ale také proti rozkladnému komunismu!"

V NEW YORKU JE "NOVÁ VLNA"

Festival československých filmů "nové vlny" začíná už šestého května v Carnegie Hall Cinéma v New Yorku. Diváci uvidí nejzávažnější díla režisérů, z nichž mnozí jsou dnes v emigraci. Podrobnosti na straně 3.

mít nebude. Veřejné mínění Israele se rozdělilo nad otázkou, kdo je odpověden za vojenské nedostatky, jež se objevily v poslední válce. Naštěstí to není to hlavní. Stát Israel vznikl mezinárodním souhlasem, a jeho hlavní dnešní problém je kolik zbývá sympatií s ním, kolik je antipatií proti němu, kolik lhostejnosti. Jedna ze zpráv: "Kancelář Západního Německa Brandt řekl, že Západní Německo zvýší pomoc Egyptu". Jiná zpráva: "Americká vláda se připravuje dát Egyptu přes 250 milionů dolarů hospodářské pomoci".

Ačkoli v politice názory o čemkoliv se mohou lišit, jedno setva může být podrobeno

(Pokrac. na strane 3)

Jedna kapitola uzavřena

Bývalí členové Nixonovy vlády ministr spravedlnosti a pak vedoucí kampaně pro znovuzvolení R. M. Nixona John Mitchell, a ministr obchodu Stans, byli tedy osvobozeni. Dva náctičlenná porota došla k výroku: "Nevinní ve všech osmnácti případech obvinění z konspirace, překážení spravedlnosti a křivopřísežnictví", po šestadvaceti hodinách, které následovaly osmačtyřicet dnů soudního zasedání. Základnou pro osvobozující výrok poroty bylo, že její členové nenašli nic, "co by je přesvědčilo o pravdomluvnosti korunního svědka obžaloby". Třebaže rozsudek mohl mnohé překvapit, snad zklamat, je jistě dobře, že byla konečně uzavřena jedna z tíživých kapitol Watergatu.

O ČESKOSLOVENSKU

Nové zákony

Čs. parlament přijal nový zákon o Sboru národní bezpečnosti, který dává bezpečnostním orgánům další práva při tzv. "ochraně společnosti". Jde tu jen o zákonnou přetvářku trvající a prohlubující se nezákonnosti. Zároveň se v zákoně poprvé hovoří o povinné spolupráci SNB s bezpečnostními sbory v jiných zemích moskevského bloku. Právně se zakotvuje i tzv. pomocná stráž, která má dnes 90.000 členů z řad občanů. Dále byl přijat nový celní zákon, který upravuje zastaralá ustanovení doposud (už 20 let) platné normy. Při zdůvodňování zákona hovořil příslušný zpravodaj o stoupajícím počtu celních a devizových přestupků při vývozu. Zákon má údajně urychlit odbavování cestujících na hranicích.

Nedostatek vláhy

Zemědělci si v letošním jaru obzvláště stěžují na nedostatek půdní vláhy, který však už trvá třetí rok — alespoň ve střední Evropě. Pro čs. zemědělství to např. znamenalo ztrátu velkého množství cukrové řepy; jen v Severomoravském kraji dva a půl milionu metrických centů, tedy třetinu produkce. Zároveň si většina zemědělských závodů stěžuje na naprostý nedostatek jakýchkoli umělých hnojiv, která by byla schopna ještě něco zachránit z ohrožené sklizně.

Kulturní ceny

Ministerstvo kultury předalo v Praze Ceny Marie Majerové, udělované jednou za dva roky na návrh Společnosti přátel knih pro mládež. Letos byl za celoživotní dílo odměněn spisovatel Jaromír Tomeček za dokonalou ilustraci akad. malíř Mirko Hanák, in memoriam. — Čs. televize předala v Brně své "Zlaté krokodýly", ceny za nejlepší výkony v loňském roce. Dostali je slovenská herečka Magda Vašáryová a známý pražský herec František Kovářík.

Ministr obrany v Jugoslávii

Čs. ministr obrany armádní generál Martin Dzúr byl na pětidenní oficiální návštěvě v Jugoslávii. Navštívil některé útvary, školy a instituce tamní lidové armády.

Okupant na inspekci

Náčelník politické správy Střední skupiny sovětských vojsk generálporučík Maximov se vydal na inspekční cestu po Slovensku. Navštívil také Vojenskou politickou akademii v Bratislavě, která tu byla zřízena místo své "kонтрреволюční" předchůdkyně v Praze.

Ženy do vedení

Několikrát se v poslední době ozvala v projevech představitelů čs. režimu výtky, že ženy nejsou dostatečně zastoupeny ve vedoucích funkcích, ať už v podnicích nebo v různých organizacích. Husák hovořil konkrétně o odborech. Na posledním zasedání Ústřední rady odborů bylo — jakoby — cosí napraveno. Nejmenovaní členové této rady odešli "na vlastní žádost". Nově sem byli zvoleni noví členové; celkem deset, z toho osm žen. Za členy představenstva této rady bylo zvoleno nových osm členů, z toho čtyři ženy. Novou tajemnicí ÚRO se stala Drahomíra Hanzalová — která vystřídala Marii Kabrhelovou. Ta byla na nedávném sjezdu Čs. svazu žen zvolena předsedkyní této organizace.

Nový předseda v Ostravě

Za přítomnosti předsedy České národní rady Evžena Erbana zvolilo plenární zasedání severomoravského krajského národního výboru nového předsedu. Stal se jím dosavadní ředitel Pozemního stavitelství Ostrava ing. František Skácel.

ČSSR na veletrzích

Československo se letos účastní čtyřiceti mezinárodních veletrhů a výstav spotřebního zboží. Organizace zahraničního obchodu uspořádají kromě toho více než 200 vlastních akcí. Velké výstavy připraví zvláště v Amsterdamu a v Buenos Aires.

Smích nad rybníkem

Okolo šesti tisíc racků chechtavých se usadilo na chroptýnském rybníku, který leží nedaleko legendárního zámku stejného jména. Kroměřížský okres je největším hnízdištěm tohoto druhu racků ve střední Evropě.

HLEDÁNÍ VÝCHODISKA . . .

Referovali jsme už o dopise, který vdově po J. Smrkovském zaslal A. Dubček. Italský socialistický list Avanti nyní přinesl politické zhodnocení tohoto dopisu z pera J. Pelikána. S jeho vývody a s jeho některými formulacemi asi nebude řada čtenářů souhlasit. To však nic neubírá na jejich zajímavosti a především na skutečnosti, že na rozdíl od mnoha siláckých slov, předem odsouzených k tomu, aby v dnešní době nebyla slyšena, zkoumá autor cesty, které by mohly vést ke zlepšení situace, v níž Československo dnes je . . .

—ph.—

Zde je podstatná část Pelikánova článku:

Dopis A. Dubčeka, otištěný 13. března v listě Giorni Nueve je politickou událostí, která unikla většině západních pozorovatelů. Sama skutečnost, že Dubček se jím ujal slova poprvé od září 1969, když se hájil před ÚV KSČ — jeho projev nebyl v Československu nikdy publikován — a že si zvolil den pohřbu Smrkovského, je neobyčejně významná. Po vyloučení ze strany byl totiž Dubček izolován nejen policejními opatřeními, která mu prakticky znemožňovala jakýkoli styk s obyvatelstvem, nýbrž byl i se strany okupačního režimu vystaven trvalému nátlaku, aby učinil sebekritiku a odsoudil politiku Pražského jara. Husákově vedení si bylo dobře vědomo, že ho nemůže postavit před soud, aniž by z něho neučinilo národního hrdinu. Pokusilo se ho proto zničit morálně, pomluvami ve sdělovacích prostředcích, izolací a policejní kontrolou, aby na něj tak lid zapomněl a aby byl vržen, jak Husák rád říká, na smetiště dějin. Dubčekovo gesto však ukazuje, že se tento plán nezdařil. Okolnost, že se rozhodl přerušit mlčení ve chvíli, kdy jeden z jeho nejbližších a nejoblíbenějších spolupracovníků J. Smrkovský, mluvčí socialistické opozice, navždy odešel sv. ději o tom, že Dubček chtěl sdělit lidu, že nemůže nastat žádné politické vakuum a že existuje stále jediná alternativa k současnému vedení. Nejdůležitější je však obsah onoho dopisu. Dubček nejen odmítá sebekritiku, ale energicky také obhajuje socialistický charakter Pražského jara. Připouští-li, že vyneslo na povrch také pravicové síly, zdůrazňuje dále, že jejich existence byla spojena s deformacemi dřívějšíka a že masová podpora nového kursu nedávala protisocialistickým tendencím žádnou nádej na úspěch.

Některí západní pozorovatelé byli překvapeni faktem, že Dubček ve svém dopise nepadá Husáka za jeho intriky

proti J. Smrkovskému a za jeho obnovení režimu osobní moci. Jak Dubček přesně napsal, jde o systém, jaký byl za vlády Novotného. Dubček přitom vůbec nemluví o lídech jako jsou Bil'ak, Kapek, Indra a jiní dogmatici

Důvod je prostý. Bil'ak a jeho druhové byli proti politice Pražského jara a po sovětské invazi se zkompromitovali natolik, že nebyli schopni zlomit jednotu strany a lidu. Naproti tomu Husák vstoupil do politického života díky pražskému jaru. Vydával se za jeho stoupence, opakoval ještě po invazi, že zůstává a padá se soudruhem Dubčekem. Toto vše, ve spojení s legendou o tom, že byl obětí stalinského útlačku mu umožnilo zlikvidovat XIV. sjezd strany ze srpna 1968, vnutit moskevský diktát, rozložit jednotu Dubčkovy vedení, vyřadit nejdříve Kriegl, pak Smrkovského a nakonec samotného Dubčeka, aby prosadil svou vlastní moc za přímého nátlaku Grečka a okupační armády a aby tak zahájil politiku normalisace za pomoci masových čistek, nátlaku

všeho druhu a policejních represálií.

Nejzajímavějším a nejproblematictější bodem jeho dopisu je však způsob, jakým se zmiňuje o sovětské intervenci. Je nutno zaznamenat, že Dubček ani jednou nekritizuje Sovětský svaz, a že naopak hovoří o nerozborném přátelství, pro které pracoval J. Smrkovský.

Když dělá narážku na intervenci z 21. srpna 1968 Dubček opakuje, že ani dnes ještě nemůže pochopit, jak naši spojenci mohli brát vážně zfalšované informace o Československu. Nejedná se o naivnost, ale o přesný taktický přístup se strany politiky, který je realističtější — než se o něm všeobecně soudilo. Dubček ví, že žádná deklarace nemůže ukončit vojenskou okupaci Československa, a že poměr sil není pro jeho lid příznivý. Ale ví také, že okupace Československa představuje překážku pro úspěch Brežněvovy politiky, a že tomu tak bude i v budoucnu především proto, poněvadž Čína se rozhodla využít tohoto slabého místa sovětské politiky, že československý případ zůstane překážkou pro dobré vztahy mezi socialistickými a komunistickými stranami a že v důsledku toho bude současné nebo budoucí sovětské vedení hledat možnost jak se zbavit tohoto politického břemene. Tato taktika se může

(Pokrač. na str. 6)

Drobničky z Československa

Už pětistíletá svatba se konala na zámku Sychrov na Liberecku. Toto romantické místo vyhledávají dokonce snoubenci z Polska. • "Zeleným městem" se stala Nitra. Na občana má 20 čtverečních metrů zeleně. Letos přibude deset tisíc stromů, osm tisíc keřů ruží a mnoho květinových záhonů. • Svou diplomatickou misi v ČSSR ukončil jugoslávský vyslanec Lubomir Babic. • Na přátelskou návštěvu do Vídně odjela na pozvání rakouských komunistů delegace KSČ vedená Josefem Lenártem. • Náramnými "vlezeckými" výkony oslavili soudruzi v Karolinu 250 let Akademie SSSR. Ušlo jim, že název nesedí: sovětská akademie těžko může existovat déle než

Sovětský svaz: 57 let. • Mezi nejnavštěvenější hrady a zámky patřily o velikonočních svátcích Hluboká, Český Krumlov a — Orlik. Nescházelo návštěvníků ze Západu. • Důležitým rezervoárem pro labský závlahový systém se stane letos přehrada Rozkoš u České Skalice, která pojme skoro osmdesát milionů kubiků vody. •

Největší jezero

Nejrozsáhlejší vodní plochou v Československu se stala tzv. Zemplínska šírava na Slovensku. Má 33 čtverečních kilometrů a na 12 hektarů nových pláží bylo navedeno 125.000 kubiků písku. Tato oblast má také nejvíce slunečných dní v republice.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevzadane rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

ZA JÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZA JÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přihlašte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

ZPRÁVY Z ISRAELE

(Pokrač. ze str. 1.)

no polemikám: smysl změny. Jestliže má být změna, buď to změna k lepšímu. Pouhé demonstrace jsou jen cukavé pohyby národního těla, jemuž byla zasazena rána. Lepší vláda Israele byla by taková, která 1) by dovedla mezinárodní situaci napravit, 2) není-li toto možno, která by lépe dovedla sjednotit národ, aby disciplinovaně čelil nové, horší situaci. Paní Golda Meir si vysloužila ve světě úctu jako realistický politik silné vůle, jako ten, kdo za slovy vidí fakta. Bylo-li třeba, dovedla přednést i tragický pathos malého ohroženého národa. Skoro po jedno desetiletí jsme tak trochu žili s jejími starostmi. Není žádný důvod, proč by úcta k ní měla pomítnout. Zajisté bylo by možno ji kritizovat za to, že odhodlaněji se nepřipravovala na chvíli, která musela přijít: kdy Israel se bude muset vzdát území, jejichž dobytí před deseti lety a jejichž vrácení téměř jednomyslně vyžadovalo světové veřejné mínění. Ale byla-li to chyba, nebyla to osobní chyba, nýbrž chyba celonárodní. Národa v Israeli byla tak důvěřivá, že by byla smetena paní Golda Meir i kdokoli jiný, kdo by se zabýval takovými myšlenkami. Israel na nějakou dobu se vžil do přesvědčení, že všechno bude v pořádku i s dobytými územími.

Paní Golda Meir resignovala, a o budoucnosti se píše zběžněji než jak by mělo být. Někdy celá úvaha západního zpravodaje je založena patrně na přitažlivých slovech "nové vedení", "nová generace vůdců", "nová generace israelská". Vezměme však takový jeden článek. Autor praví, že nová generace vůdců v Israeli přebírá "pochoď" do svých rukou, ale hned za tím praví, že vypuklo hašteření a osobní boje o moc. Má toto být pokládáno za první dílo nové vůd-

covské generace? Boj o moc může dokonce připadat podivným, poněvadž každý si může vypočítat, že na toho, kdo "moc" vyhraje, spadne ovšem i nejméně závidění hodný úkol reprezentovat nevyhnutelný ústup Israele, a že se na něho dříve nebo později snese všechen iracionální hněv národa.

Ale často jsme to už viděli: stát v hlubokých nesnázích nebo stát poražený obrací se s boku na bok, střídá vlády, vypisuje volby a pak ještě jedny, hledá většinu, která by buď byla ochotna odporovat nebo která by byla ochotna vzít na sebe důsledky porážky. Zprávy z Israele praví, že spolehlivá většina pro to nebo ono nebyla ještě nalezena.

Poslední zpráva praví, že nový israelský ministerský předseda byl objeven, pan Rabin, šéf generálního štábu za obdivuhodně vítězné šestidenní války a potom vyslanec Israele v Americe. To vypadá jako výtečná legitimace. Většina sněmu vyjádřila spokojenost, ale ihned přišla druhá vlna. Nejbližší vojenský spolupracovník Rabinův vystoupil na veřejnost s prohlášením, že novému ministerskému předsedovi schází citová rovnováha, že ve vítězné šestidenní válce se nervově shroutil, a že by to byl riskantní vůdce pro kritické chvíle. Stoupenci pana Rabina vzdali proti tomu prohlášení, že tak zvané nervové shroucení nebylo nic závažnějšího než otrava nikotinem. A v Tel Avivu skupina mládeže demonstrovala s plakáty, na nichž bylo psáno, že ani Golda Meir ani Rabin nestojí za nic, že je to staroba.

Jak v tomto čase ani jinak být nemůže, také do Israele proniká idea, že snad je na mládeži, aby napravila, co starší pokazili. Ale podle zpráv některých korespondentů právě v této části národa začíná se projevovat ná-

lada, která nejvíce musí deprimovat věrné přívržence státu Israel. Korespondenti citují výsledek posledního výzkumu veřejného mínění, podle něhož celá pětina z mladých Israelitů zdá se být unavena úsilím, jehož vyžaduje existence státu Israel, a uvažuje zda by nebylo nejlepší opustit zemi a žít někde jinde. Vyjadřuje své myšlenky takto: iaký má smysl studovat a připravovat se na kariéru v zemi, v níž bude válka každých pět nebo šest let? Proč neodejít a nezačít znovu někde, kde aspoň otázka přežití je rozhodnuta?

Jsou-li tyto zprávy pravdivé, objevují se tu snad první stopy toho, že porážka diplomatická hrozí se vyvinout i v porážku psychologickou. Vzroste během doby počet Israelitů, kteří budou myslit, že stát Israel byl snad omylem?

Je však jisté i jiné, méně defetistická israelská mládež,

a snad tápe ve světě a hledá partnera. Mohla by si říci, že mládež spojuje a že by snad mohla vypracovat nový pořádek společně s mládeží arabskou. To by ovšem bylo výtečné. Ale arabská mládež není připravena na drobnou, střízlivou spolupráci ani na žádnou jinou s nikým, kdo v arabské politické mytologii má nejhorší jméno. Její fantazie je zaujata obrazy arabského rytířství, které touží vybit se na Israeli. Je to romantická mládež, a má své brutální hrdiny — arabské teroristy. Jejich poslední výkon byl vpád na israelské území a žádným citem nezdržované zabíjení osmi israelských dětí — mimo jiných obětí ovšem. Naděje na spolupráci obou mládeží je tak vzdálená, že jsme se o ní ani neměli zmiňovat. Naše chyba

Jeden z posledních citových výroků Goldy Meir je: "Jsme odkázáni sami na sebe." Ovšem, je tu Amerika, vždy vlivná k Israeli, ale také ona musí myslet i na mnoho věcí jiných. V Israeli již uzrála

poznání, že Amerika bude ochotna nahrazovat Israeli ztracené zbraně, ale ne jeho padlé vojáky. Také že Amerika bude váhat vmanévrovat se do definitivního nepřátelství s Araby. Nic nenavědčuje, že by Israel mohl řešit své postavení novým konfliktem.

Ale nový vývoj byl zahájen v arabském světě, a ještě není znám jeho konec. Arabové přijímali sovětskou pomoc zároveň s radostí i s obavami. Sovětské paže, které objímají přátele a klienty, jsou příliš svaňaté. Největší z arabských států, Egypt, dal již zcela jasně najevo, že přátelství Ameriky by pokládal za bezpečnější než přátelství sovětů. To otvírá nové vyhlídky v mezinárodní politice. Dohoda Ameriky s Egyptem mohla by zatím zaručit Israeli aspoň několik let vyjednaného míru. To je nejsolidnější naděje z těch, které jsou na obzoru.

Vnitřní rozháranost Israele by nepomohla ani tomuto vývoji ani žádnému jinému.

Carnegie Hall Cinema

887 Seventh Ave. New York, N.Y. 10019

212-PLaza 7-2131

MON. MAY 6
AFTERNOON

Milos Forman's First Feature
"Black Peter"
Ivan Passer's First Feature
"Intimate Lighting"

SPECIAL GUEST PANEL

John Simon will discuss the Czechoslovakian cinema with Bedrich Batka, Jan Kadar, A.J. Liehm and Jiri Weiss

SCREENINGS:

Jiri Trnka's animated short
"The Hand"
and
"Intimate Lighting"

TUES. MAY 7
AFTERNOON

Vera Chytilova's "Daisies"
Jan Nemeč's
"A Report on the Party
and the Guests"

EVENING

Jan Nemeč's first feature
"Diamonds of the Night"
Jaromir Jirí's "The Joke"
Based on a novel by Milan Kundera
and "Give My Love
to the Swallows"
N.Y.C. Theatrical Premier

WED. MAY 8
AFTERNOON

"Give My Love to
the Swallows"
"The Joke"

Guest Speaker - A.J. Liehm, Author
of the forthcoming book -
CLOSELY WATCHED FILMS

7:30 SCREENINGS:

Evald Schorm's
"Courage For Everyday"
Juraj Jakubisko's
"The Deserters
and the Nomads"
N.Y.C. Theatrical Premier

CZECHOSLOVAKIAN FILM FESTIVAL!

MON. MAY 13

Pavel Juracek and Jan Schmidt's
Short Masterpiece
"Josef Kilian"

Jan Schmidt's First Feature
"The End of August
at the Ozone Hotel"

Juraj Jakubisko's
"The Birds, the Orphans
and the Fools"
N.Y.C. Theatrical Premier

TUES. MAY 14
AFTERNOON

"A Report on the Party
and the Guests"
"Diamonds of the Night"

EVENING

3 by Vera Chytilova
"The Ceiling" (short)
"Something Different"
"The Fruits of Paradise"
Special Pre-Release Showing

WED. MAY 15
AFTERNOON

"The Deserters and
the Nomads"
"The Birds, the Orphans
and the Fools"

Guest Speaker - Jiri Weiss
7:30
with screenings of
two of his films -
"31° in the Shade"
"Murder Czech Style"

CZECHOSLOVAKIAN FILM FESTIVAL!

MON. MAY 20
AFTERNOON

Jiri Menzel's
"Capricious Summer"
"Murder Czech Style"

Guest Speaker
Bedrich Batka
7:30
WITH A SCREENING OF -
"Marketa Lazarova"
The masterpiece of historical
cinema which he photographed.
N.Y.C. Theatrical Premier

TUES. MAY 21
AFTERNOON

"The Ceiling" (short)
"Something Different"
"The Fruits of Paradise"

EVENING

"Black Peter"
"Capricious Summer"

WED. MAY 22
AFTERNOON

"Marketa Lazarova"
"The End of August
at the Ozone Hotel"

Guest Speaker - Jan Kadar
7:00
with screenings of
two of his films -
"Death is Called Engelchen"
Co-Directed with Elmar Klos
"Adrift"

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

KOALICE V LAOSU

Laoské království má už měsíc novou vládu. Na jejím vytvoření se dohodl dosavadní neutralistický premiér, 72letý princ Suvana Phuma, se svým o deset let mladším polobratrem Sufanuvongem — který je rovněž aristokratického původu, ale stojí v čele komunistického hnutí Patet Lao. Že budou vládnout společně si sice sbíbili už počátkem loňského roku, když po mnohaletých bojích uzavřeli dohodu o příměří, ale s realizací slibu se neukvapovali. Oba se snažili ze svých vojenských a politických pozic co nejvíce vytěžit — Sufanuvong z toho, že komunistické vojenské jednotky mají pod kontrolou dvě třetiny laoského území, Suvana Phuma zase z toho, že převládá většina obyvatelstva žijící v jeho mocenské sféře. K pružnějšímu a kompromisnějšímu postoji je pohnuli jejich protektoři — Suvana Phumu Spojené státy a Sufanuvonga hanojský režim.

Nelze ovšem předpovídat, že vytvořením koaliční vlády už byly položeny základy k trvalému míru. Od roku 1957 měl Laos už dvě koaliční vlády a ani jedna se neudržela déle než několik měsíců. Koaliční partneři se pokaždé opět rozešli a boje obnovili. Předsedou nově ustaveného dvanáctičlenného koaličního kabinetu je opět princ Suvana Phuma, ale jeho skupina v něm má jen pět zástupců — stejný počet jako komunistický Patet Lao. Dvě ministerstva byla svěřena odborníkům, kteří nejsou politicky vázáni, ale kteří jsou oběma stranám přijatelní. Klíčové ministerstvo obrany připadlo skupině premiéra Suvana Phumy, ministerstvo zahraničí převzal zástupce Patet

Mezinárodní přehled

Laa. Vůdce Patet Lao, Sufanuvong, do vlády osobně nevstoupil. Vyhradil si předsednictví v politicky s vládou rovnocenném orgánu, — ve 42-členné Národní politické radě.

TĚŽCE ZKOUŠENÝ BANGLADĚŠ

Ceny životně důležitých produktů jakými jsou například potraviny, ropa, umělá hnojiva atakdále, které se po říjnové válce na Blízkém východě daly do pohybu, zasahují těžce řadu méněvyvinutých zemí. Mezi nimi na jednom z prvních míst republiku Bangladéš, která prodělává jednu vnitropolitickou krizi za druhou. Vláda v Dáce může v tomto roce použít na další hospodářský rozvoj země jen o něco více než 200 milionů liber, to je asi 1,2 miliardy západoněmeckých marek. Tato suma je pouze polovina toho, co bylo naplánováno v rámci pětiletého plánu. Jedním ze skromných cílů probíhající pětiletky bylo zvýšit příjem na jednoho obyvatele o 2,5 procenta, při tříprocentním přírůstku obyvatelstva. Bangladéš má rozlohu 143 tisíc čtverečních kilometrů a je tedy o něco větší než Československo. Žije tam však asi 62 milionů obyvatel, z toho více než dvě třetiny na venkově. Země vyváží jutu, jutové výrobky a čaj a je plně závislá na zemích, do kterých exportuje, tedy na Indii, Velké Británii a Japonsku. Podobně jako ostatní vlády méněvyvinutých zemí, bojuje i šejk Mudžibur Rachmán proti útěku venkovského obyvatelstva na

periferie velkých měst. Očekává se, že v letošním roce bude nutno vytvořit přinejmenším na 800 tisíc nových pracovních příležitostí. S největší pravděpodobností vzroste počet obyvatelstva o další dva a půl miliony.

Pro letošek sice ještě nepadlo poslední slovo v otázce pomoci, kterou poskytují Bangladéši průmyslově vyvinuté země, především Spojené státy, vláda v Dáce se však už prý vzdala naděje, že by se mohla v zemi zvýšit životní úroveň. Při tom není zájem o možnost investic do hospodářství malý; cizina nabídl vysoké částky, ale většina projektů musela být odložena; zájem ztroskotl na neschopnosti bangladéšské byrokracie.

Monzunové deště přišly letos dříve. Očekává se dobrá, ne-li rekordní úroda. Dohromady s dobrou loňskou podzimní úrodou by se mohly vytvořit předpoklady — za nichž by země nemusela dovážet taková množství obilí jako loni a předloni. Rostoucí ceny však vážně ohrožují naději na úspěch. Obchodníci s obilím obilí zadržují na sýpkách anebo jej pašují do Indie. I letos tedy zůstane pro miliony chudých Bangladéšců půlkilový příděl rýže nebo obilí na den a osobu životním minimem.

AUSTRÁLIE: VOLBY V "POLOČASE"

Ledaccos nasvědčuje tomu, že by předčasné všeobecné volby v Austrálii osmnáctého května mohly přinést porážku labouristické vládě ministerského předsedy Gougha Whitlame po půldruhé roce v úřadě a návrat konzervativní koalice liberální a agrární strany, které předtím vytvářely kabiny po 23 let.

Ze tří australských komunistických stran — jedné prosovětské — druhé pročínské a třetí nezávislé — nemá žádná vyhlídku na mandát ve sněmovně reprezentantů nebo v senátu. Všechny dohromady ještě nikdy nezískaly více než zlomek procenta. Předvolební kampaň se přirozeně povede na základě výsledků, kterých labouristická vláda docílila nebo nedocílila během svého poměrně krátkého úředního období. Whitlam se cítil nucen vypsát volby už "v poločase", protože nemohl prosadit některé legislativní záměry. Jeho vláda za tu dobu pozbyla mnoho ze své někdejší popularity. Je třeba si připomenout, že labouristi přišli do vlády na základě přesunu doleva, za který děkují malému procentu středostavovských voličů — citlivých na módní proudy a zklamání jistým nedostatkem lesku u předchozí liberální agrární koalice.

Klíčem k volebnímu úspěchu té nebo oné strany bude od-

pověď na otázku, zda labouristická vláda splnila nebo zklamala naděje těchto přelétavých voličů. Zklamání byli především občané, kteří věřili, že se labouristům podaří obnovit klid a pořádek v průmyslových vztazích. Tak například po řadě stávek poštovních zaměstnanců stále povážlivě vážné roznáška, protože listonoši odmítají dohonit zameškané práci přesčas. Automobilisté nemají benzín, protože řidiči cisternových aut stávkují na protest proti rozhodnutí arbitrážní komise nepřiznat jim nárok na plat za předcházející období, ve kterých stávkovali.

Zklamání jsou též voliči, kteří věřili, že Whitlamova vláda zpomalí 16-ti procentní roční inflační přírůstek, jak před volbami slibovala. Ted' však vláda veřejně přiznává, že nenašla řešení, a říká, že se národ musí prostě naučit s inflací žít.

Jedním z činitelů, které by však mohly působit ve prospěch labouristů, je okolnost, že konzervativní opozice zatím nepřednesla konstruktivní alternativní program.

Jestliže v květnových volbách vládní moc přejde znova na liberálně agrární alianci, nedojde asi k radikálnímu zvratu dosavadní zahraniční politiky. Lze však předpokládat, že konzervativci v ní budou pokračovat diferencovaněji. Rozhodně by se za konzervativní vlády zlepšily vztahy ke Spojeným státům, které za labouristů ani tak neochladly, jako spíše upadly v zapomenutí.

KDO PO POMPIDOUOVI?

Průzkumy veřejného mínění doprovázejí víceméně každou předvolební kampaň. Ve Velké Británii se ukázalo v roce 1970 i letos, že se výsledky těchto průzkumů nesmějí považovat za neomylné a zaměňovat za výsledek vlastních voleb, ale pravidelné měření pulsu veřejného mínění má v průběhu předvolebních kampaní nepochybně významnou orientační úlohu. Výsledky předběžných průzkumů budou proto v příštích týdnech častým námětem úvah o francouzských prezidentských volbách, jejichž první kolo se koná 5. května. Všeobecně se předpokládá, že v něm žádný z kandidátů nezíská absolutní většinu — takže rozhodnutí padne až v druhém kole, ve kterém budou mít voliči užší výběr. To by bylo 19. května. Výběr, který mají francouzští voliči v prvním kole, není tak široký, jak to naznačovalo období mezi pohybem prezidenta Pompidoua a uzavřením lhůty pro oficiální registraci kandidátů, kdy oznámilo úmysl ucházet se o nejvyšší funkci přes třicet významných i nevýznamných osobností. Zaregistrovat se dalo nakonec jen dvanáct. Do bez-

nadějného volebního boje vysílají různé kandidáty hned dvě trockistické skupiny. Dvakrát je zastoupeno i hnutí evropských federalistů, a krajní pravice chce své štěstí zkusit rovněž s dvěma různými kandidáty. Okrajovým skupinám ve francouzském politickém životě jde o to, aby na sebe upozornily, a kandidaturou v prezidentských volbách získaly k tomu příležitost nárokem na vystoupení v předvolebních televizních pořadech. Vlastní volební zápas se soustřeďuje na oficiálního kandidáta vládnoucí gaullistické republikánské unie, bývalého ministerského předsedu Chabana-Delmase, ministra financí Giscarda d'Estainga ze strany gaullistických koaličních partnerů, to je nezávislých republikánů, a jednotného kandidáta hlavních levicových stran, socialistu Mitterranda. Tím, že se vládní tábor pro první kolo rozdělil, a to dokonce na tři díly, neboť vedle Chabana-Delmase a Giscarda d'Estainga kandiduje také bývalý ministr obchodu pod prezidentem Pompidouem Royer, je jaksi předurčeno, že v prvním kole bude nejspěšnější Mitterrand. Průzkumy veřejného mínění mu přisoudily 43 procent. Podle tohoto průzkumu byl měl Giscard d'Estaing získat v prvním kole 25 procent a Chaban-Delmas 23 procent hlasů.

OTUPENÍ TŘECÍCH PLOCH?

Na zámku Gymnichu u Bonnu skončila schůzka ministrů zahraničí členských zemí Evropského hospodářského společenství. Byla neformální a byla jakýmsi rozloučením se západoněmeckým ministrem zahraničí Scheelem, který se uchází o funkci prezidenta spolkové republiky a měl by být 15. května bez potíží zvolen, neboť půjde o rozhodnutí volitelského sboru, jehož složení je známé a je k prospěchu nynější socialisticko-liberální vládní koalice v Bonnu. Scheel je předsedou liberální složky této koalice. Na Gymnichu se neprojevávala žádná předem stanovená agenda a neplánovalo se ani žádné oficiální komuniké. Přední místo zaujímaly problémy evropského sjednocení a evropsko-amerických vztahů. Zda a jak tato nezávazná výměna názorů přispěla k otupení třecích ploch, které se v posledním období přiznává vyskytovat uvnitř Evropského hospodářského společenství i Severoatlantického společenství, ukáže budoucnost. Ovšem, předpokladem vyjasnění uvnitř společného trhu je vyjasnění vnitropolitické situace v některých jeho členských zemích. K tomu patří také rozhodnutí o příštím francouzském prezidentovi, jehož pravomoci jsou neobyčejně velké . . .

Mnozí si dokáží myslet své i za cizí peníze.

Chcete

Poznat krásy Československa?

Pozvat své příbuzné do USA?

POSLAT TUZEXOVÉ POUKAZY RÝCHLE

A SPOLEHLIVĚ? BEZSTAROSTNĚ CESTOVAT

PO USA I JINÝCH ČÁSTECH SVĚTA?

OBRAŤTE SE PRO BEZPLATNÉ SLUŽBY

A INFORMACE NA

Gutleber Travel Agency, Inc.

110-01 Jamaica Avenue

Richmond Hill, N. Y. 11418

Tel. 441-8700 (212)

Vzpomínka na J. V. Kallinikova

Libuše Obrusníková

Závan "Pražského jara" se projevil na Filosofické fakultě Karlovy university také tím, že v studentských ročníkových, diplomových i rigorosních pracech se začala objevovat témata do té doby tabu. Tak v oblasti ruské literatury se začaly sbírat materiály o ruských spisovatelích-emigrantech, žijících ve 20.-30. letech v Praze jako např. Mělníková-Papoušková, Čcheidze, Florovskij, Lebeděv, Cvětajevová, Avertěnko a j. Byli "objevováni" zapovězení spisovatelé jako Zoščenko, Achmatovová, Nabokov a. j.

A tak mezi jinými vystoupil ze zapomenutí J. F. Kallinikov, od jehož smrti uplyne 5. května 40 let. V Československu prožil dvanáct let, zde se z něho stal uznávaný a překládaný spisovatel, a zde také zemřel.

Josef Fjodorovič Kallinikov se narodil v Orlu na Nový rok 1890. Již jako student orelského gymnasia psal básně a publikoval je v místním časopise. V devatenácti letech se začal věnovat sbírání lidových pohádek, písní a popěvek. Orelská gubernie mu k tomu poskytovala bohatý materiál. Brzy také sebral na 500 pohádek, písní a jiný etnografický materiál. Na doporučení akademika Šachmatova dostal Kallinikov v r. 1915 stříbrnou medaili Ruské zeměpisné společnosti. Akademie věd projevila zájem o jeho práci a poskytla mu prostředky k vydání částí pohádek. V té době se Kallinikov seznámil s Gorkým, s nímž si pak dlouhá léta dopisoval. Tyto Kallinikovovy úspěšné začátky však byly přerušeny světovými událostmi, které změnily chod mnoha životů. Přišla válka, mobilisace, revoluce, občanská válka a lidské osudy se zamíchaly jako karty. V r. 1920 byl nemocný Kallinikov evakuován s polním lazaretem do Egypta, kde strávil dva a půl roku, odtržen od kulturního živo-

tem, Majerovou a Josefem Koptou, překládal Čapka — Koptu a Langra, snažil se dostat do okruhu T. G. Masaryka. Uvažoval o členství v Čsl. sociálně demokratické straně. S tímto svým plánem se svěřil sociálně-demokratickému poslanci Tomáškoví — který mu pomáhal při získávání čl. státního občanství. Tomášek psal Kallinikovovi koncem r. 1933: "... radím k opatrnosti, abyste vše zrale uvážil. Přihlaste se do ní jen tehdy, když to bude plodem zralých úvah, abyste po nedlouhých třešňových zkušenkách nemusel rozhodnutí svého snad litovat a stranu opustit. Strana sociálně demokratická je v základě a převážně stranou dělnickou, jež nehýčká zrovna živly mimodělnické..."

V dopise z února 1934 Tomášek pokračuje v této diskusi: "... byl byste do rodiny socialistické jistě přijat — aspoň po své dosavadní tvorbě, jež jistě není v žádném ideovém, programovém rozporu s tím, o čem usiluje sociální demokracie. Ale jak dlouho byste v ní zůstal? Jste příliš individualisticky založen — a snad to nesprávně vyjadřují — rámec strany by se vám stal brzo úzkým, cítil byste, že Vás omezuje, že Vám v lecčems je na překážku a došlo by k rozchodu..."

Tady je klíč ke Kallinikovovi. Chtěl být politicky činný, chtěl se politicky angažovat, ale nebyl si zcela jist, kterým směrem. Revoluce mu byla sice sympatická, ale cítil, že tady něco nevyšlo, že tu bylo něco přehnané. Její krutost a ničivost ho děsily. Ve svém díle Kallinikov nevyjadřuje své sympatie ani k bolševikům, ani k jejich protivníkům. Prostě nemůže své sympatie vyjádřit, protože si jimi není příliš jist a chce být upřímný. A tak mnohé postavy jeho díla řeší jeho vlastní problémy a on se na ně dívá odněkud svrchu a čeká, kdo to vyhraje.

V červnu 1922 byl Kallinikov převezen z Egypta do Bulharska, odkud se mu podařilo emigrovat do Československa.

V Československu se začíná opět věnovat své oblíbené práci — studiu folkloru. Navazuje styk s prof. Polivkou, vynikajícím profesorem slovanské filologie na Filosofické fakultě Karlovy university v Praze, který se zabýval zejména lidovými pohádkami slovanskými. Pře-

kládá Erbenovu "Kytici". Ze svých vlastních záznamů pak přepracoval ruské pohádky, které vyšly v r. 1925 v Praze česky pod nepodařeným názvem "Ohlasy vesnic".

V třicátých letech způsobil Kallinikov značný rozruch ve světě svým odvážným experimentem, literárně-uměleckou psychoanalytickou studií "Sexuální tragédie L. N. Tolstého", která byla přeložena do mnoha jazyků.

Jeho nejznámější román "Mnichové a ženy" mu vysloužil mnoho nepřátel a vyvolal hodně odporu mezi puritánskou veřejností třicátých let. První až třetí díl vyšel v moskevském nakladatelství na přímluvu Gorkého, ale čtvrtý díl již moskevská censura nepustila a vyšel pak v Berlíně.

Je to obrovská mozaika lidských osudů, zachycující jednu z nejkrutějších epoch lidských dějin — události těsně před a po revoluci 1917 v Rusku. Autor se dívá na svět černě. Staví tu proti sobě domnělou svatost mnichů a života za klášterní zdí a světský život, vyhraněný v revoluci. V kláštere nachází místo svatosti — hřích, podvody, hrabivost, všechny světské neřesti; v revoluci nachází místo krásných ideálů — zlobu, nenávisť, ničivost, bezduchost, zločin. Kde je tedy pravda? Kristus založil cílevědomě svou slávu, církev... a revoluce si také vědomě vytváří svého boha, vlastně nové náboženství. Autor stojí bezradně nad krutostí světa a nenachází východisko.

Kallinikovova osobnost je problematická. Stál na hranicích mezi dvěma světy a sám nevěděl, kam patří. S ostatní ruskou emigrací v Československu se nestýkal, byl jí zavržen a považován za bolševika. Jeden z jeho pamětníků, doktor Stern, jehož Kallinikov navštívil jako pacient, líčí setkání s tímto spisovatelem slovy:

"... Jednoho odpoledne, asi v r. 1933, přišel můj asistent do mé ordinace a řekl mi: — V čekárně sedí nějaký pacient, který vypadá asi tak, jak si Pepíček Nohejl představuje bolševika. —"

"Kallinikov byl v jádře Rus, který miloval svou vlast, svůj národ a vítal skutečnost, že se Rusko snaží hospodářsky vyrovnat vyspělým státům. Měl radost z každého sovětského filmu, který toho byl důkazem. Ovšem, měl při nich i kritické poznámky, když se minulost tendenčně zkreslovala. Z národnostních důvodů se sovětským režimem sympatizoval, ale přitom se v něm ozvala někdy i nedůvěra, ba přímo obava, zda direktivní režim nezachází příliš daleko, zda by si například on sám v SSSR zvykl žít, zda by jako spisovatel neměl potíže. Připadá mi nyní, že už tehdy tušil skutečnost, kterou jsme plně pochopili během posledních

20 let...". tak vzpomíná na Kallinikova jeho přítelkyně z třicátých let.

Kallinikov je mistr velkého románu. Jeho syžety jsou složité, spleť jako sám život. Postavy jsou životné v celku i v jednotlivostech. Kallinikov je mistrem monumentální mozaiky. Z drobných střípků lidských charakterů a osudů skládá historii. Hodně čerpá z folkloru, ze svých národopisných studií. Jeho jazyk i tematika nesou stopy folkloristiky. Dvě věci autora nejvíce přitahují: ruský lid a hrůzy revoluce. A místo tohoto lidu v revoluci? Spíše bezhlavé stádo bez pastýře.

Nemoc zabránila Kallinikovovi ve splnění jeho životního plánu. A smrt mu zabrá-

nila dokončit započaté dílo, v němž předešel svou dobu. A osud mu i po smrti zamíchal karty. Přišla válka a lidstvo mělo jiné starosti než zabývat se dílem spisovatele, který zemřel někde v cizí zemi, uznán sice světem, ale zavržen soukmenovci. A po válce zase byly starosti s rozdělením světa a toho, co z něho zbylo. A tak se na Kallinikova pozapomnělo. Kallinikov se stal uznávaným a překládaným spisovatelem v Československu, kde strávil téměř čtvrtinu svého života a kde našel svou druhou vlast. Měli by to tedy být Češi, kdo pomohou oprášit pel času z jeho života a díla a znovu ho postavit na místo, které mu v literatuře patří.

2X INDEX

ÚTĚK Z REKREACE

tak se jmenuje román Minky Rybákové, který právě vychází v exilovém nakladatelství INDEX. Jde o životní drama těch, kteří ztrávili část svého života za ostnatým drátem jáchymovských "lágrů". Literárně mimořádné silné dílo, kterým vstupuje autorka do českého písemnictví. Kniha stojí 14.00 DM nebo \$4,90 a možno ji objednat na adrese: INDEX, 5 Köln 41, Postfach 410511, BRD

Anglické nakladatelství Macmillan a kolínský INDEX Vám nabízejí český překlad knihy bratří Medvědůvů:

KDO ŠLÍ?

R. Medvědův byl jako člen aktivní ruské opozice jednou z prvních obětí sovětských "psychiatrických léčebn". Jeho bratr Z. Medvědův organizoval boj za jeho záchranu. Kniha líčí jejich zážitky s dramatickou dobrodružností románu. (200 str. 9.90 DM nebo \$3,80). Knihu je možno dostat obrátem od:

INDEX, 5 Köln 41, Postfach 410511, BRD

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

NA LEPŠÍ K VAŠATOVÍ

ta a oblíbené práce. Avšak ani tady, v tíživém prostředí běžeckého tábora v poušti nedaleko Káhiry, nepřestává v něm pracovat umělec. Nemá možnost psát — a tak se alespoň dívá kolem sebe a pozoruje. Svě postřehy z tohoto období později vyjádřil v některých svých povídkách a v románě "Na řeckách babylonských", který vyšel až po jeho smrti česky. Představy byly tenkrát v tomto směru trochu divoké, člověk, který na sebe nedbal — nebyl oholený a upravený, byl zkrátka — bolševik. A tak vypadal Kallinikov. Ubohý, nemocný, depresivní...

A přesto mu bolševici vytrvale odmítali povolení k návratu do Sovětského svazu, o něž usiloval. Přesto ho bolševici vyřadili z knihoven a vyloučili z literatury jako emigranta, pornografistu a pomlouvače skutečnosti. Jeho knihy spálil na hranicích i Hitler.

Kallinikov si dopisoval s Gorkým, stýkal se s českými spisovateli Ivanem Olbrach-

Velký den české Ameriky S P O R T

Josef Martínek

(Dokončení z min. čísla)

Do řad ČSPS zapojilo se i nejvíce našich vzdělanců, novinářů, spisovatelů (i básníků), učenců i umělců, vyniknuvších jak v krajanském tak americkém veřejném životě, též vedoucí hlavy sokolstva a českého dělnického hnutí. Mnozí její členové a pracovníci aktivně se podíleli i v americkém životě politickém, ve správě měst menších i větších (Chicago a Cleveland), ve státních sborech zákonodárných a kongresu Spojených států, ba i ve službě diplomatické: dva členové se stali konzuly a jeden i vyslancem USA.

Ačkoliv byla ČSPS nejstarším a tudíž i nejvíce amerikanizovaným spolkem (jenž už na počátku století měl dvě odbočky s angl. jednací řečí), nikdy nezapomínala své staré vlasti. Věrna tradici svých zakladatelů, kteří v bouřném roce 1848 rebelovali v Praze a Plzni proti Vídni, postavila se za první války do čela odbojového hnutí za osvobození našeho národa z jařma rakouského. Její členové byli první americkou spojkou s prof. Masarykem od samého počátku války a z jejich rukou obdržel TGM (ač odbojové organizace nebyly ještě ustaveny) i první finanční příspěvek na svou akci ještě dříve než odjel z Prahy do zahraničí. Velká většina vedoucích odbojového hnutí v chicagském ústředí i v oblastech byla z řad ČSPS a jednot z ní vzniklých, a řádově její členstvo ve víc než 200 odbočkách mělo značný podíl na sebrání jednoho mi-

lionu dolarů na Masarykovu akci. A doma je sotva známo, že i první prapor Československé republiky s modrým slovenským klínem byl navržen a zhotoven členem jednoty, která poprvé rozvinula prapor v českých barvách v Americe v roce 1854. Byl to český krejčí Josef Knedlhans, člen ČSPS a Sokola, a pod tím praporem byl v New Yorku uvítán TGM jako prezident republiky koncem roku 1918. Také ve druhém odboji si jednota ČSPS — ač už nebyla jednotou největší, udržela nejpřednější místo jak ve vedení akce politické, tak i v akci finanční, která vynesla víc než dva miliony dolarů. Její zásluhy o odboj byly oceněny z nejpovolanějších míst: je jedinou českou organizací v Americe, jejímiž čestnými členy se stali oba první presidenti Československé republiky...

Život jednoty neprobíhal vždy hladce. Postihlo ji dost krizí vnitřních, neb měla vedle dobrých hlav i svou dávku tvrdých palic, s nimiž si však vždy poradila. Horší byly krize způsobené tlakem z venku. Nejhorší udeřila v období mezi válkami. Nejdřív bylo silné, několik let téměř nadobro, omezeno přistěhovalectví, z něhož doplňovala své řady. Pak byl zaveden zákon o reorganizaci bratrského pojišťovnictví, který přivodil nadměrné, pro mnoho členů prostě neúnosné zvýšení členských poplatků, což se stalo právě v době strašné průmyslové krize, kdy ve Spojených

státech bylo přes 12 milionů nezaměstnaných. Fraternální hnutí silně upadlo a i české jeho jednoty ztratily celou polovinu členstva a několik jich zaniklo.

Zbývající decimované naše jednoty našly však cestu z krize: menší jednoty spojily se se silnějšími a to na východě s jednotou ČSPS, s níž se čtyři z nich sloučily v nynější jednotu Československé Spolky v Americe, a na západě tři jednoty vstoupily do jednoty Západní. Omezení přistěhovalectví pak čelily tím, že — zase po příkladu jednoty ČSPS, jež měla už první odbočky vedené v řeči anglické, daly se do zakládání těchto odboček, aby podchytily masu krajanů v Americe narozenou, ale mateřštinu už neovládající. A dobrá věc se podařila: nejen že v několika letech byly nahrazeny ztráty v krizi utrpené, ale v posledních desetiletích nastal nový rozmach. Kdežto za první války bylo 22 jednot se 145.000 členy — zbylých 7 jednot mělo koncem šedesátých let 200.000 členů. A to v době, kdy českých přistěhovačů v Americe zbývalo už jen 90.000, — z 60-ti procent babiček a jen asi ze 40-ti procent dědečků...

Podařilo se tedy, co se dříve zdálo holou nemožností: podchytil a do národního života české menšiny v USA organizačně zapojit statisícovou masu Američanů českého původu. Že pak tyto mladí jsou si vědomi svého původu, dokázali už v druhém odboji, kdy jejich angličtina (staromilci nemilovaná) znamenitě se osvědčila v získávání pozornosti a přízně amerického veřejného mínění. Pádny pak důkaz, že se nám neodcizili, podán byl loni, neobvyklou účastí jejich na českých slavnostech na středozápadě, zvaných Českými dny nebo Českými festivaly. Tak v jižní Dakotě sešlo se na Český den 10.000 krajanů a jejich přátel, v Yukonu v Oklahomě 35.000 a ve Wilber v Nebrasce dokonce 60.000!

Zvláštní pozornost jistě za-

Československému reprezentačnímu mužstvu se ani letos nepodařilo získat titul mistra světa na šampionátě v Helsinkách, třebaže k tomu mělo blízko. Jak jsme už minulý týden psali, prvenství znovu získal Sovětský svaz, který v posledním zápase porazil Švédsko 3:1. Čs. mužstvo zahájilo turnaj velmi úspěšně, když postupně porazilo všechny soupeře. V posledních třech odvetných utkáních však prohrálo (Švédsko 0:3, SSSR 1:3 a Finsko 4:5). Čs. hokejisti dosáhli však významného úspěchu, když v prvním utkání porazili SSSR vysokým rozdílem 7:2. Je to největší prohra jakou Rusové dosud utrpěli od roku 1955, kdy na mistrovství světa v Krefeldu (Záp. Německo) prohráli s Kanadou 0:5.

V dohrávaných utkáních 22. kola I. fotbalové ligy byly tyto výsledky: Dukla Praha-Lok. Košice 1:1, Škoda Plzeň-Slovan Bratislava 3:1, Prešov-Sklounion Teplice 0:0, Inter Bratislava-Spartak Trnava 1:1. V předebraných zápasech hrál vedoucí celek tabulky Ostrava nerozhodně 0:0 v Košicích s VSS, Brno remizovalo s Nitrou 1:1, Ži-

slouží fakt, že z největší krize bratrského pojišťování zachovaly se v plné síle pouze jednoty, vzniklé ze staré ČSPS. Vedle jednoty ČSA (jak se ČSPS od roku 1932 nazývá) byly to jednoty Západní a Texaská a Jednota českých dam, které měly koncem šedesátých let 155.000 členů, kdežto zbývající tři jednoty katolické pouze 45.000 členů.

Exulanti, kteří v roce 1854 emigrantskou jednotu ČSPS založili, dali jí věru základ velmi dobrý.

lina zvítězila nad Spartou 2:1 a v pražském derby Slávia porazila Bohemians 3:0. Výsledky 23. kola: Trnava-Slavia 3:0, Nitra-Inter 2:2, Ostrava-Zbrojovka 3:1, Sparta-Plzeň 1:0, Slovan-Prešov 5:1 a VSS Košice-Dukla 1:1. Čs. fotbalový svaz oznámil předběžný program mezinárodních utkání čs. reprezentačního mužstva na podzim letošního roku. ČSSR bude mít tyto soupeře: 25. září Východní Německo, 13. října Švédsko, 30. října Anglie a 13. listopadu Polsko.

V předebraném utkání 23. kola I. fotbalové ligy porazil Bohemians Praha-Žilinu vysokým rozdílem 4:0. Velmi příjemné posezení uspořádal COSMOS N. Y. v rámci Cocktail Party minulý pátek, během kterého byly promítány barevné filmy o profesionální úže v Americe a ze života Peleho, nejlepšího fotbalisty světa. Více jak 100 hostů uvítal předseda Clive Teye a poděkoval tisku za porozumění a podporu. Vyslovil přání, aby chom se koncem září opět sešli a aby COSMOS N. Y. se stal vítězem ligy.

—pza—

HLEDÁNÍ...

(Dokončení ze str. 2)

přirozeně ukázat jako ilusorní a může selhat. Dubček ví, že mnozí jeho političtí přátelé takové přesvědčení nesdílejí. Ale je pravda, že tak navazuje na linii a praktické pokusy, které podnikal J. Smrkovský, když poslal dopis Brežněvovi se stejným návrhem. Je možno pochybovat, že současná mezinárodní situace nabízí Dubčkově iniciativě konkrétní možnosti. V této chvíli spíš naopak. Ale Dubček nehovořil jen pro dnešek. Jeho hlas je především svědectvím, že duch pražského jara zůstává hluboko zakořeněn v srdcích Čechů a Slováků, a že jeho vůdcové se nevzdali boje. Bez ohledu na výsledky tohoto boje je jedna věc jistá: ani Dubček, ani československý lid neřekli své poslední slovo. Je třeba se jen ptát, zda veřejné mínění a především levice porozumí smyslu této Dubčkovy výzvy pro budoucnost socialismu.

Mrtví na silnicích

Přestože prudký rozvoj motorismu Československo teprve čeká, jsou už dnes velké potíže s bezpečností v dopravě. Jen několik čísel: loni zemřelo na čs. silnicích 2073 lidí a přes 10.000 jich bylo těžce zraněno; čísla o lehce zraněných se ani neuvádějí; při každé 42. nehodě zemřel člověk. Policejní protokoly přitom obsahují důkazy o tom, že se nedodržují dostatečně pravidla silničního provozu, že chybí potřebná kázeň a ohleduplnost. Protokoly hovoří dokonce o tom, že dochází "k porušování mezilidských vztahů, množí se případy agresivity, bezohlednosti, neodpovědnosti a lehkomyšlnosti". Odtud pak plyne mnohá dopravní nehoda — z nervozity provozu, z prohlubujících se rozporů mezi jeho účastníky. Pracovníci bezpečnosti mluví i o škodlivosti některých léků pro úlohu bdělého řidiče. Lékaři potvrzují, že stále více lidí užívá proti nervovým poruchám a neurozám uklidňující prostředky, které vylučují mož-

nost řídit po jejich požití motorové vozidlo. Tyto léky jsou také označeny výstražným trojúhelníkem. Další stoupající příčinou nehodovosti je požívání alkoholu. Lidé si neuvědomují, že po těžší opilosti je zapotřebí k pořádnému vystřízlivění až 24 hodin. Tragické bývají následky ranních jízd po večerním pití, kdy pocit ovlivnění alkoholem spánkem zmizí, ale trvající vysoká hladina alkoholu v krvi by neměla řidiči dovolit usednout za volant. Někdy se podnapilí řidiči vymlouvají na to, že asi vypili ovocnou šťávu s větším množstvím přírodně vzniklého alkoholu. K tomu říkají odborníci: aby dosáhl půl promile alkoholu v krvi — t j. normálně asi po požití dvou 7-stupňových piv — musel by řidič vypít 50 litrů ovocné šťávy. Bezpečnost silničního provozu závisí samozřejmě i na technické dokonalosti vozidel. A ta je v Československu obzvlášť špatná. Především proto, že je stále v provozu nadměrné procento starých

Doslova atrakcí

se na brněnském veletrhu spotřebního zboží stala hrací číše vyrobená v podniku Crystalex v Novém Boru. Vínová sklenka má ve svém objemném štylku (neboli nožce) zabudovaný hrací strojek. Při každém zvednutí číše se strojek rozehraje.

vozů, mnohdy ještě z předválečných dob. Ideální evropský průměr: jeden nový vůz za tři roky — nebude dosažen ani v dalších pětiletkách. I nové typy jsou co do životnosti propočteny na 6 — 8 let.

Málo šrotu

I nadále trvá v celém Československu nedostatek starého železa, t j. především součástí vsázky do ocelářských pecí. (Na výrobu jedné tuny oceli se používá 450 kg šrotu.) Loni vynesl tzv. neprůmyslový sběr železa ("železné soboty" mezi občanstvem) 357.000 tun, což je podstatně méně než v roce předchozím. Také s podnikovým sběrem to nevypadá růžově: národní podnik Kovošrot má letos smluvně zajištěny sotva tři čtvrtiny potřebných dodávek.

Největší a nejmenší

Krkonošský národní park se rozkládá na ploše 40.000 hektarů. Je nejen největším chráněným územím v České socialistické republice, ale svými zbytky vzácné ledovcové květeny patří k evropským unikátům. Nejmenším chráněným územím je naproti tomu naleziště Na obůrce u Třemošnice na Chrudimsku. Má rozlohu pouze 200 metrů čtverečních, ale v pramenné tůni tu dosud žije vzácný druh koryše — praménka rakouská.

S ČÍM SOUHLASÍME . . .

(Dokončení se str. 1)

zbrojení. Tvrdé ruské stanovisko v této otázce posílilo presidentovy kritiky v Kongresu, kteří už dlouho prohlašují, že politika uvolnění je ponejvíce jednosměrná ulice — vedoucí ruským směrem. A zůstaly dvě skličující otázky: Oslabil Watergate presidentu natolik, že už nemůže provádět silnou a pružnou zahraniční politiku? A neztrácí i Kissinger svou zručnost?

Bylo málo pochyb, že Kissinger cítil, že v Moskvě nemůže udělat podobný zážrak jako na Středním východě. Vyčerpán po dvaceti hodinách obtížného smlouvání s Rusy vrátil se Kissinger do Washingtonu; jeho pronikavá britkost zmizela. Co řekl — bylo podivně mlhavé a protikladné. "Měl říci jen tři věci", povzdychl si později jeden z jeho spolupracovníků, "a pak měl mlčet".

Zbyla otázka, kde se stala chyba. Kissingerova pozice při jednání byla od počátku poněkud oslabená. Rok watergateské aféry značně snížil presidentovu popularitu — a politbyro si toho nemohlo nepovšimnout. Aby bylo všechno ještě těžší, relativní hospodářská a strategická síla obou stran se značně změnila od vicholné schizmy v roce 1972. První lidé tóny politiky uvolnění zazněly v době, kdy se Sovětský svaz připravoval na katastrofálně špatnou sklizeň a zaostával za Spojenými státy v technologii raket. Ale energetická krize počala americké hospodářství, Sověty rychle dohonily a americký raketový náskok a v Atlantickém společenství se projeví neshody — a tak se Moskva nemohla ubránit pokušení jednat tvrdě.

Kissinger přijel do Moskvy s přesvědčením, že pokrok je možný, i když je doba choulostivější a nejistější než za jeho předešlých návštěv. Brežněv se pustil do vyjednávání s okázalou a slibnou přívětivostí. Ale obě strany měly málo prostoru pro dohodu o strategických zbraních. Sovětské politbyro zamítlo na zvláštní schůzi americký návrh — který se týkal raket s mnohaúčelovými hlavice-mi. Rusové také naléhali, aby jednání o Středním východě, jehož se Sovětský svaz neúčastní, se přeneslo rychle o pět do Ženevy.

Z toho bylo zřejmé, že Kissinger nemůže přivést presidentovi domů velké výsledky. Sověty šekly, že když jde o věc, je v politice uvolnění důležitý americký presidentský úřad, nikoli muž, který jej právě zastává.

Newsweek

NÁVRAT K SOUPEŘSTVÍ?

Pocit soupeřství a zklamání zabarvuje nyní sovětskou politiku vůči Americe. V takových klíčových otázkách — jako je obchod, rozhovory o strategických zbraních a evropská bezpečnost jedná sovětské vedení tak, jako by cítilo, že se Washington nedopracoval k tomu, co mu bylo slíbeno za rozhovorů Nixona s Brežněvem v letech 1972 a 1973.

V Moskvě jasně převládá rozčarování. Brežněv vsadil osobní prestiž na urovnání vztahů k Americe a k Západu. Ale v posledních projevech nasadil poněkud defenzivní tón, vyčítal západnímu tisku "zlovolné útoky" proti Moskvě a obviňoval západní politiky, že nastolují nicotné otázky v oblasti lidských práv, aby zmařil křehký cíl bezpečnostní konference, kterou je pečlivě nyní sledován. Ačkoli se západní diplomaté nedomnívají, že Brežněv je bezprostředně ohrožen, vykládá se zosílená kritika Spojených států v Sovětském tisku zčásti i jako nepřímá kritika Brežněvovy politiky. Vládní noviny Izvestija obvinily Spojené státy — že neplní k čemu se Nixon "pevně zavázal" v roce 1972: skoncovat s vysokými americkými cly na sovětské zboží a pomáhat rozvoji široké americko-sovětské obchodní a technologické výměny, již Moskva přikládá v politice uvolnění napětí ústřední důležitost. Izvestija kladly americkému Kongresu za vinu, že brzdí snížení cel, a varovaly Washington, aby neutilizoval sovětského zájmu na obchodě jako páky k dosažení lepších podmínek v jiných jednáních. Další komentáře v tisku obrazy také pozdní poznání, že Nixon má domácí problémy a zklamání nad tím, že není schopen usměrnit Kongres v otázce obchodu. A na Kissingera, když se mu podařilo zvýšit americký vliv mezi Araby, se Moskva nyní dívá nejen jako na partnera, nýbrž i jako na soupeře. Když se sám přičinil o to, aby se od sebe odpoutaly izraelské a arabské vojenské jednotky — byla jeho diplomacie v ruských novinách bagatelizována a později zesměšňována jako "hora, která porodila myš".

Někteří západní diplomaté se začali domnívat — že se Moskva obává definitivního mírového urovnání na Středním východě — a snad mu i tajně oponuje — protože by to snížilo její užitečnost a její schopnost manipulace v arabském světě. Pokud jde o odzbrojení, někteří analytici došli k názoru, že ministr obrany maršál Andrej Grečko vykonával nátlak na Brežněva, aby neuzavíral žádnou další dohodu o omezení strategických zbraní, která by v budoucnosti znemožnila sovětskou převahu.

Zřejmým cílem Moskvy je, podle názoru západních diplomatů získat čas, aby si mohla vybudovat početní převahu v raketách na zemi a na moři, a aby pro tyto rakety mohla zkoušet mnohaúčelové hlavice; mezitím se Moskva snaží najít způsob, jak zadržet americké zdokonalování v oblastech, kde má Washington převahu.

Hedrick Smith v New York Times

MAINTENANCE MAN M-W

— Must have experience in electrical, mechanical & plumbing maintenance. All company benefits. Good starting salary. Apply Process System, 30 Production Way, Avenel, N. J. (201) 381-6111.

NEPOČÍTAT SE ZMĚNOU KONCEPCE

Vztahy mezi Západem a Východem byly předmětem rozhovorů, které vedl v Moskvě americký demokratický senátor Edward Kennedy. Hovořil se sovětským zahraničním ministrem Gromykem a Leonidem Brežněvem a dal jim jasně na srozuměnou, že nemají počítat s podstatnými změnami v americké zahraniční politice, kdyby se stal americkým presidentem člen demokratické strany. Řekl, že je sice pro to, aby Sovětskému svazu byly poskytnuty ve formě doložky nejvyšších výhod obchodní koncese, zároveň však vyjádřil přání, aby sovětská vláda byla při povolování emigrace velkorysejší a blahosklonnější než dosud. Kennedy se do značné míry ztotožnil také s dosavadní americkou koncepcí uvolňování mezinárodního napětí, mírové koexistence, redukce strategických zbraní oboustranného a vyváženého omezování vojenských sil ve střední Evropě, řešení konfliktu na Blízkém východě a evropské bezpečnosti. Neopomněl připomenout, že Spojené státy se z Evropy nestáhnou a že nepřestanou usilovat o rovnováhu sil ani v jiných končinách světa. Varoval zejména před vojenským angažováním v Indickém oceánu. Senátor Edward Kennedy sice nepřišel do Moskvy v žádném oficiálním poselství, ale protože je prominentním politikem demokratické strany, která má v Kongresu většinu, jeho slova nemohou brát v Moskvě na lehkou váhu. Brežněv po rozhovoru s Kennedym prohlásil, že vztahy Sovětského svazu ke Spojeným státům jsou dobré a že by se opět rád podíval do Washingtonu.

Jen tajná diskuse

V Moskvě promluvil v sovětském ústavu pro studium Spojených států americký demokratický senátor Edward Kennedy, figurující v úvahách o potenciálních presidentských kandidátech. Edward Kennedy, který se na svém soukromém politickém zájezdu sešel v Rumunsku s tamním předákem Ceausescu a v Jugoslávii s prezidentem Titem, se v Moskvě vyslovil pro zákaz všech nukleárních pokusů. Při té příležitosti poukázal na to, že se Spojené státy rozhodly už dávno diskutovat takzvanou nukleární doktrinu naprosto otevřeně, aby jim nikdo nemohl předhazovat nekálé úmysly, kdežto Sovětský svaz vyrábí a zkouší nové nukleární zbraně bez sebemenšího náznaku, čeho tím chce dosáhnout. Tajuplnost v nukleární politice je však podle Edwarda Kennedyho zdrojem potíží a nebezpečí pro všechny. Snahy amerického senátora přimět sovětské posluchače jeho projevu k otevřené veřejné diskusi neměly žádoucí ozvěnu. Diskuse byla možná jen v soukromí, za zavřenými dveřmi.

Krajanský oznamovatel

V INDEXU

právě vyšla nová kniha Arnošta LUSTIGA: "ULICE ZTRACENÝCH"

Knihu, stejně jako všechny ostatní publikace Indexu, je možno objednat na adrese INDEX, 5 Koln 41, Postfach 410511, West-Germany

Víte, že

ŘEZNICTVÍ A UZENÁRSTVÍ JOSEF ČURDA, MARGARTENSTR. 11

. . . je jen 206 m od nádraží Selnau . . . vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit . . . rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkou výhodnou cenu) . . . při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

GALERIE KRAUSE

Tumbelenstrasse 37 — 8330 Pfäffikon (ZH)

neustále vystavuje práce českých a slovenských umělců. Možnost objednání knih i časopisů od všech nakladatelství a vydavatelství. Tel. 01/97 30 66

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

Drogy, drogy . . .

S jistým zpožděním — jak to bývá u různých podobných civilizačních problémů — doráží i do Československa problém omamných drog.

Začalo to kupodivu asi před třemi lety ve větším rozsahu na Slovensku, hlavně v Bratislavě. Kromě těžko dosažitelných prostředků — jako hašiš nebo heroin — došlo k několika smrtelným otrávám mladých lidí z vdechování chemických prostředků, běžné dosažitelných (jako různá čisticidla) v obchodech.

Tehdy začala tisková kampaň proti "fetařům", jak se požívačům omamných drog říkalo. Nedávno se na stejné téma vyjádřil odpovědný pražský lékař a mimo jiné oznámil, že v Praze působí už přes dva roky "Středisko pro drogové závislosti". Pro omezené prostředky a síly se tu věnují pouze těm pacientům, kteří se dobrovolně přihlásí. V evidenci má zatím toto středisko na 300 osob, podle prohlášení lékaře, čistě nahodilým výběrem. Toxikomanii pak označil za velmi těžko postihnutelný jev, který je třeba zkoumat v úzké spolupráci různých institucí: lékařských, lékárenských i bezpečnostních. To se ovšem doposud neděje. Sám příslušný lékař přiznal, že se jeho středisko čas od času dozvídá o velkých toxikomanických oblastech, které i odborníky vždy znovu překvapí. V Praze dnes neexistuje specializované lůžkové oddělení, kdy by bylo možno postiženým osobám poskytnout kvalifikovanou pomoc. Zatím jen na Slovensku byla jedna bývalá tuberkulózní léčebna přizpůsobena pro léčbu toxikomanie. V Čechách se zatím tyto případy umísťují

na oddělení, určená pro léčbu alkoholismu. Ukazuje se potřeba zřídit však zvláštní záchytné stanice pro toxikované osoby a podstatně rozšířit kapacitu příslušných laboratoří. Zmíněný lékař navrhuje, aby se např. při všech vážných automobilových nehodách zjišťovalo, zda řidič nebyl pod vlivem nějaké farmakologické látky.

TUZEXOVY KOLOTOČ

Četli jsme v britském listu Guardian článek, který se mimo jiné zabývá také institucí TUZEXU v Československu. Pro západní čtenáře musí být veselé zjištění, že existuje podnik, který si tiskne vlastní peníze v celé řadě hodnot a jenom za ně prodává nabízené zboží. Guardian uvádí, že tuzexové koruny se nabízejí západním turistům na základě oficiálního směnného kursu, tj. je pak zase prodávají místnímu občanstvu — jednu tuzexovcu korunu za pět normálních. To byl dvojnásobek úředního turistického kursu, když se západním turistům ještě dostávalo zvýhodnění 125% při směně. Ted' činí zvýhodnění jen 75% a tak zisk z prodeje tuzexových korun je ještě větší. Jsou na to sice přísné tresty, ale jak Guardian píše, už je to dlouho, co byl nějaký západní turista potrestán za takzvané devízové přestupku, neboť konec konců prostřednictvím Tuzexu vydává nejvíce a hlavně stát.

PODPORUJTE
ČESKOU
NARODNÍ
ŠKOLU

Propaganda v ochotnickém

podání

Z dřívější bohaté palety českého literárního a kulturního tisku přežily normalizaci některé oficiálně kožené časopisy Akademie, věstník knižního velkoobchodu. Nové knihy, věstník ministerstva kultury a školství a na příklad také Kulturní práce, časopis pro ideové výchovnou a kulturní práci ROH, jak zní jeho podtitul. Kulturní práce vychází ve 14. ročníku a zažila už ne jeden ideologický kotrmelec. Měl by to být časopis věnovaný kulturní práci v závodech, ale i zde je kultura Popelkou. Doopravdy je to spíš věstník funkcionářů státních odborů. Dovídáme se na příklad to, jakou pěknou služební cestu na Západ podnikli vedoucí státní odboráři, jak organizovat brigády, jak oslavovat úředně předepsaná výročí, jak vést ateistické kroužky učňů a nakonec zbyte trochu místa pro folklór, fotoamatéry a knotkou ta-neční hudbu. Jako kulturní práce organizace, která má miliony členů, desetimilionové příjmy, velký celostátní aparát a spoustu placených zaměstnanců je to trochu málo.

Členové a funkcionáři mají rozličné zájmy a požadavky. Členové si přejí kulturu bez přívlastků, knihy pro potěšení a radost, společenské podniky, koncerty, výstavy, možnost vlastní tvořivosti. Místo toho organizují funkcionáři kulturně politické a tak zvané vzdělávací akce, které vždy znovu opakují to, co už předevčírem napsalo Rudé právo.

Závodní knihovny nakupují hlavně politickou literaturu, výbory z Marxe, Engelse a Lenina, aby se zaplnila mezera za starší propagandistickou literaturu, která pokaždé po několika letech neodpovídá linii a musí do stoupy. V jedné závodní knihovně udělali tuto zkušenost s mladými čtenáři, — citujeme Kulturní práci: "Knihy se jim líbily, rádi je prohlíželi, zejména obrázkové. Vycitili jsme, že nejbližší mají k pohádkám, které je přenášejí ze skutečnosti do světa snů."

Kulturní práce v závodech

Encyklopedie Slovenska

je připravována ve Slovenské akademii věd za hlavní redakce Karla Šišky. Encyklopedie bude mít na 20.000 hesel a obsáhne i údaje o Slovácích v zahraničí. Dílo vyjde v šesti svazcích, poslední z nich v roce 1978.

Nový Švejk

V Divadle S. K. Neumanna v Praze-Libni uvedli novou dramaturgii knihy Jaroslava Haška Osudy dobrého vojáka Švejka. Inscenačně i režijně připravil představení Václav Lohniský.

má smysl, když přináší něco nového, něco jiného, než co poskytují každý den noviny, rozhlas, televize a kino. Dříve se soudilo, že by se na závodech měla pozvednout stávilka lidové tvořivosti. Nyní je však iniciativa zdola potlačena na všech úsecích národního života, a tak kulturní práce v závodech je jen jinou formou oficiální propagandy — která svým širokým proudem zaplavuje celé duchovní prostředí člověka. Kulturní práce v závodech, propaganda v ochotnickém podání. Jako náhražka za to, co bylo v posledních pěti letech potlačeno, spíš smutná než směšná.

J. Dresler

Nejmladší šedesátník české literatury se jmenuje Bohumil Hrabal. Šprýmař, bohém, muž devatera řemesel, doktor práv, traťový dělník a výpravčí, akvizitní úředník, obchodní cestující, pomocný dělník kladenských oceláren, balič starého papíru, kulisák, statista, příležitostný filmový herec . . . a především skvělý vypravěč, tvůrce nových slov a nového humoru, v němž se snoubí poezie, a ošklivost, krása a křeč.

Jeho první publikace, povídky Hovory lidí, vyšla roku 1956 vlastně neveřejně jako příloha Zpráv Spolku československých bibliofilů v Praze. Sazba další jeho knihy byla roku 1958 rozmetána. Roku 1963 začal jeho obrovský úspěch: Perličky na dně, Pábitelé, Ostře sledované

vlaky a další knihy, vydané několikrát v desetitisícových nákladech a přeložené do více jazyků a zvláště úspěšné v západním Německu, které Hrabal několikrát navštívil, kde získal roku 1966 hlavní cenu filmového festivalu v Mannheimu za film Ostře sledované vlaky a kde též několikrát přednášel, diskutoval, podepisoval své knihy a rád ochutnával místní piva.

1. máje 1968 dostal Hrabal státní cenu Klementa Gottwalda. Když se před třemi lety oslavovaly jeho narozeniny, na nichž bylo mnoho přátel z řad spisovatelů i politiků, mezi nimi Josef Smrkovský, obklíčila jeho dům státní bezpečnost, jak se o tom psalo v zahraničním tisku. Bud' jak bud' ani státní cena ani státní bezpečnost

neudělaly na Bohumila Hrabala zvláštní dojem. Příštího roku podepsal petici skupiny českých spisovatelů, žádajících presidenta Svobodu, aby se slušně zacházelo s vězněnými spisovateli a intelektuály a aby byli propuštěni. Poslední jeho kniha koluje jako samizdat.

At' najde ve svém osudu perličky na dně!

Cs. turisté v Bulharsku

V bulharské mezinárodní turistice zaujímají Čechoslováci první místo. Loni jich bylo v Bulharsku 360.000, letos se má počet zvýšit o dalších 7%. Nově organizovány budou zájezdy po kulturních památkách.

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopovolanějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČITADLO —

Petr Den. Sbírká esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narození tohoto politika, který spoluzařkladal, budoval a řídil mladý československý stát. Neopracovatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma bud' neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

ÚHLEM NA OBLOHU —

Miroslav Rašín. Sbírká cestopisných črt, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE —

Karel Valehrach. Krajan, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — kráčem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z —

veselé abecední fantazírování-slovy a kresbami — populárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ —

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních období.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL —

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT —

Josef Martínek. Sbírká anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY —

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

THIS AND THAT —

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Járy Kouta	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00